

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Warszawa, 21 grudnia 2016 r.

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU SZACOWANIA (zwany dalej: „SOPS”)

Przedmiotem szacowania jest przygotowanie opracowania pod nazwą *"Analiza informacji niezbadanych do dokonywania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska w przypadku stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie, ziemi lub wodach gruntowych."*

PROWADZĄCY ROZEMNIENIENIE CENOWE:

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Departament Realizacji Projektów Środowiskowych
ul. Chłodna 64
00-872 Warszawa

zwany dalej: „Zamawiającym”

CEL REALIZACJI PRACY

W wyniku transpozycji dyrektywy 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (tzw. dyrektywa IED) dokonanej ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1101), wcześniejsze krajowe uregulowania, zawarte w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą Po, w zakresie rekultywacji gleb zanieczyszczonych zmieniono na bardziej elastyczny obowiązek remediacji.

Proces remediacji dopuszcza poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu nie zawsze usunięcie zanieczyszczenia do stanu wymaganego standardami jakości gleby i ziemi (tylko jeżeli jest to jedyny sposób usunięcia zagrożenia), a w zamiar – zmniejszenie ilości, kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się substancji powodujących ryzyko, w tym także samooczyszczanie.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w pierwszej kolejności ocenia się czy dana substancja może być uznana za substancję powodującą ryzyko, a następnie jaka jest dopuszczalna zawartość tej substancji w glebie lub w ziemi. Niektóre substancje powodujące ryzyko, szczególnie istotne dla zanieczyszczenia gleby i ziemi oraz ich dopuszczalne poziomy, zostały wskazane wprost w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395), wydanym na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy Po. Ponadto w ww. rozporządzeniu zostały określone szczegółowe wymagania dotyczące ustalania dopuszczalnej zawartości w glebie i w ziemi substancji powodujących ryzyko innej niż wskazana wprost w rozporządzeniu.

Przekroczenie dopuszczalnej zawartości substancji powodujących ryzyko jest dopiero początkiem procedury mającej na celu ustalenie planu remediacji, który zawiera dodatkowe dane mające wpływ na ocenę zanieczyszczenia oraz pogłębione analizy wpływu proponowanego sposobu przeprowadzenia remediacji na stan środowiska.

Jako element planu remediacji, zawartość tzw. „oceny znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska”. Zasady dokonywania tej oceny określono w art. 101p ustawy Po, a na podstawie ust. 3 tego artykułu planuje się wydanie rozporządzenia w tej sprawie. Jeżeli ocena występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska wykaże,

Warszawa, 21 grudnia 2016 r.

e takie zagrożenie nie występuje, regionalny dyrektor ochrony środowiska może zwolnić z obowiązku przeprowadzenia remediacji. Nie należy przy tym mylić procedury „oceny znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska” z procedurą określenia dopuszczalnej zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi, o której mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 101a ust. 5.

Ponadto, obowiązujące przepisy pozwalają regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska podjąć decyzję o zaniechaniu remediacji, jeżeli przeprowadzona ocena występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska wykazuje, że takie zagrożenie nie występuje (art. 101p ust. 2).

Istnieje zatem potrzeba umożliwienia rdo podjęcia decyzji o sposobie przeprowadzenia remediacji lub zaniechaniu remediacji w wyjątkowych, uzasadnionych wypadkach. Decyzja ta powinna być podejmowana z uwzględnieniem oceny zagrożenia dla zdrowia ludzi i stanu środowiska indywidualnie dla danego terenu, na którym występuje przekroczenie dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko. Taka sytuacja może mieć miejsce, np. gdy wcześniejsza ocena zanieczyszczenia, sporządzona jedynie na podstawie analizy próbek, nie zostanie potwierdzona szczegółów analiz zagrożenia opracowan z uwzględnieniem postaci chemicznej zanieczyszczenia, jego biodostępności, unieruchomienia danych substancji w glebie, możliwości dróg rozprzestrzeniania się oraz potencjalnego narażenia ludzi i elementów środowiska.

W świetle powyższego istnieje potrzeba opracowania ujednoczonych procedur dotyczących dokonywania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska w związku z obecnością substancji powodujących ryzyko w glebie i w ziemi.

NAJWAŻNIEJSZE AKTY PRAWNE

---

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 z późn. zm.), zwana dalej ustawą Po , oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze, w tym przede wszystkim:
  - rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395).
2. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1789 z późn. zm.), zwana dalej ustawą szkodow , oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze, w tym przede wszystkim:
  - rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie działań naprawczych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1396),
  - rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie kryteriów oceny występowania szkody w środowisku (Dz. U. z 2016 r., poz. 1399).
3. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.), zwana dalej ustawą –Prawo wodne, oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze, w tym przede wszystkim:
  - rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2016 poz. 85).
4. Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143/56 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357).

Warszawa, 21 grudnia 2016 r.

5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz. Urz. UE L 334 z 17.12.2010, str. 17), tzw. dyrektywa IED.
6. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniającego i uchylającego dyrektywę 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE L 353 z 31.12.2008, str. 1, z późn. zm.), tzw. rozporządzenie CLP.
7. Rozporządzenie (WE) Nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE, tzw. rozporządzenie REACH.

SŁOWNICZEK POJ

Badania zanieczyszczenia gleby i ziemi – rozumie się przez to pomiary zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie i w ziemi, w tym pobieranie próbek oraz związane z tymi pomiarami badania właściwości gleby i ziemi.

Historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi – rozumie się przez to zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r.; rozumie się przez to także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy szkodowej, która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat;

Powierzchnia ziemi – rozumie się przez to ukształtowanie terenu, gleb, ziemi oraz wody gruntowe, z tymi elementami:

- a) gleba – oznacza górne warstwy litosfery, złożone z części mineralnych, materii organicznej, wody glebowej, powietrza glebowego i organizmów, obejmujące powierzchnię warstwy gleby i podglebie,
- b) ziemia – oznacza górne warstwy litosfery, znajdujące się poniżej gleby, do głębokości oddziaływania człowieka,
- c) wody gruntowe – oznaczają wody podziemne w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 22 ustawy – Prawo wodne, które znajdują się w strefie nasycenia i pozostają w bezpośrednim styczności z gruntem lub podglebiem.

Remediacja – rozumie się przez to poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska.

Warszawa, 21 grudnia 2016 r.

Samooczyszczanie – rozumie się przez to biologiczne, chemiczne i fizyczne procesy, których skutkiem jest ograniczenie ilości, ładunku, stężenia, toksyczności, dostępności oraz rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w glebie, ziemi i wodach, przebiegające samoistnie, bez ingerencji człowieka, ale których przebieg może być przez człowieka wspomagany.

Substancja powodująca ryzyko – rozumie się przez to substancję stwarzającą zagrożenie i mieszaninę stwarzającą zagrożenie, należąca co najmniej do jednej z klas zagrożenia wymienionych w częściach 2–5 załącznika I do rozporządzenia CLP, w szczególności substancje powodujące ryzyko, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 101a ust. 5 pkt 1 ustawy Poś.

ZAKRES PRACY

---

1. Zebranie informacji na temat istniejących, dostępnych baz danych oraz innych źródeł informacji o substancjach powodujących ryzyko oraz ich wpływie na zdrowie ludzi i stan elementów środowiska. Analiza zidentyfikowanych baz danych oraz innych źródeł informacji o substancjach pod kątem wykorzystania w procedurze dokonywania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Należy przy tym wskazać sposób i zakres korzystania ze zidentyfikowanych baz danych oraz innych źródeł informacji. Zakres zebranych informacji i analizy powinien obejmować wszystkie bazy danych funkcjonujące na podstawie przepisów obowiązujących w Polsce, w tym m.in. dane zbierane na podstawie rozporządzenia REACH i rozporządzenia CLP. Ponadto należy przeanalizować dostępne bazy danych funkcjonujące w innych krajach, np. bazy danych toksykologicznych o substancjach United States Environmental Protection Agency Region III.
2. Zidentyfikowanie i opracowanie przeglądu wszystkich funkcjonujących w krajowych przepisach prawnych kryteriów i sposobów klasyfikacji substancji toksycznych, rakotwórczych i mutagennych, pod kątem wykorzystania tych informacji na etapie ustalania dopuszczalnej zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub ziemi oraz w procedurze dokonywania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska.
3. Szczegółowa weryfikacja i ewentualne zaproponowanie uszczegółowienia lub rozszerzenia zasad wyznaczania dopuszczalnych (bezpiecznych dla zdrowia ludzi i stanu środowiska) zawartości w glebie i ziemi substancji powodujących ryzyko, innych niż wymienione w rozporządzeniu Ministra środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, wydanym na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy Poś. Oczekuje się takiego sformułowania tych zasad, aby były one zrozumiałe dla szerszego grona odbiorców, a nie hermetycznie, w sposób dostępny wyłącznie dla specjalistów z zakresu toksykologii i ekotoksykologii. Istotnym elementem tego zadania jest przytoczenie odwołań do obowiązujących norm lub aktów prawnych, co ułatwi uniwersalne ich stosowanie.
4. Przeanalizowanie i opisanie powiazań dotyczących postaci chemicznej, w jakiej występują substancje powodujące ryzyko, wymienione w rozporządzeniu Ministra środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, i ich biodostępności oraz wynikającego z tego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska wraz z opracowaniem sposobu prowadzenia takiej oceny.

Warszawa, 21 grudnia 2016 r.

5. Wskazanie niezbędnego zakresu i właściwych sposobów badania budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych terenu zanieczyszczonego i jego okolicy niezbędnych do dokonania oceny znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska związanego ze stwierdzonym zanieczyszczeniem.
6. Opis wszystkich znanych czynników wpływających na możliwość rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia gleby lub ziemi w środowisku. Wskazanie, które z czynników powinny być brane pod uwagę przy ocenie zagrożenia dla zdrowia ludzi i stanu środowiska w przypadku wystąpienia substancji powodujących ryzyko w glebie, ziemi lub wodach gruntowych.
7. Analiza potencjalnych dróg narażenia w przypadku wystąpienia zanieczyszczenia gleby lub ziemi, z uwzględnieniem rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia w zależności od właściwości gleby, ukształtowania i pokrycia terenu, budowy geologicznej, a także warunków hydrogeologicznych wraz z podaniem możliwych wariantów. Określenie sposobu identyfikacji elementów środowiska oraz ludzi, którzy mogliby ucierpieć w wyniku zanieczyszczenia, z uwzględnieniem obecności na terenie zanieczyszczonym i w jego okolicy właściwych elementów, w tym gruntów uprawnych, ogrodów, parków, placów zabaw, terenów sportowych, budynków mieszkalnych i użytkowych, form ochrony przyrody, zasobów wody pitnej i ujęć wody oraz innych. Ponadto opracowanie sposobu prowadzenia oceny potencjalnych dróg narażenia z uwzględnieniem zidentyfikowanych właściwych elementów.
8. Zebrane informacje i analizy przeprowadzone w ramach realizacji pkt 1-7 powinny pozwolić w dalszym etapie, w ramach kolejnej ekspertyzy, opracować zasady, procedury oraz formularz, które pozwolą opracować plan remediacji oraz regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska w jednoznaczny sposób określić czy w danym przypadku, gdy stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi, występuje na danym terenie zanieczyszczonym znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzi (szczegółowa ocena ryzyka zdrowotnego) lub stanu środowiska (szczegółowa ocena ryzyka środowiskowego – ekologicznego).

TERMIN REALIZACJI ZAMÓWIENIA

Termin realizacji zamówienia: nie więcej niż 90 dni kalendarzowych

Termin prezentacji wstępnej koncepcji pracy na spotkaniu z Zamawiającym - nie później niż 12 maja 2017 r.

Termin wykonania zamówienia - nie później niż 23 czerwca 2017 r.

FORMA PRZEDŁOŻENIA WYNIKÓW ZAMÓWIENIA

Wstępna koncepcja pracy – w formie prezentacji, udostępnionej również zleceniodawcy do analizy.

Gotowa ekspertyza w formie elektronicznej, edytowalnej w formacie MSWord, przekazana za pośrednictwem poczty elektronicznej lub na elektronicznym nośniku danych.

Warszawa, 21 grudnia 2016 r.

OCZEKIWANIA WOBEC ZESPOŁU DO REALIZACJI ZAMÓWIENIA

Do realizacji zamówienia Zamawiający wymaga od wykonawcy dysponowania zespołem o następujących kwalifikacjach i do wiadczeniu:

- co najmniej jedna osoba, posiadająca stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk przyrodniczych, która posiada do wiadczenie badawcze oraz w wykonywaniu ekspertyz, opinii lub opracowań studialnych w zakresie toksykologii i/lub eko-toksykologii (wpływ substancji toksycznych na organizmy, populacje i ekosystemy, ocena ryzyka zdrowotnego i rodowiskowego wynikającego z zanieczyszczenia gleby, ziemi i wód gruntowych),*
- co najmniej jedna osoba, posiadająca stopień naukowy doktora oraz przynajmniej trzyletni praktyk zawodowy obejmujący do wiadczenie w wykonywaniu ekspertyz, opinii lub opracowań studialnych w zakresie toksykologii i/lub eko-toksykologii (wpływ substancji toksycznych na organizmy, populacje i ekosystemy, ocena ryzyka zdrowotnego i rodowiskowego wynikającego z zanieczyszczenia gleby, ziemi i wód gruntowych),*
- co najmniej jedna osoba, posiadająca stopień naukowy magistra oraz przynajmniej trzyletni praktyk zawodowy obejmujący do wiadczenie w wykonywaniu ekspertyz, opinii lub opracowań studialnych w zakresie chemii analitycznej,*
- co najmniej jedna osoba, która posiada stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk przyrodniczych oraz posiada przynajmniej trzyletni praktyk zawodowy obejmujący do wiadczenie w zakresie wykonywania ekspertyz, opinii lub opracowań studialnych w zakresie geologii lub hydrogeologii (możliwość rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w środowisku gruntowo-wodnym),*
- co najmniej jedna osoba, która posiada stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk przyrodniczych oraz posiada przynajmniej trzyletni praktyk zawodowy obejmujący do wiadczenie w zakresie wykonywania ekspertyz, opinii lub opracowań studialnych w zakresie gleboznawstwa.*

DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA:

Wszelkich informacji dotyczących przedmiotu zamówienia udzielaj :

- Joanna Kwapisz, tel. 22 369 2274, joanna.kwapisz@mos.gov.pl

- Katarzyna Nowak, tel. 22 369 2568, katarzyna.nowak@mos.gov.pl

Uprzejmie prosimy o przesyłanie odpowiedzi na powyższe zapytanie do dnia 31 grudnia 2016r. na adres: sekretariat_sieci@gdos.gov.pl w formie podpisanej i ostemplowanej oferty w formacie pliku „pdf”, której edytowalna wersja stanowi załącznik nr 1 do niniejszego zapytania.

SPOSÓB PRZYGOTOWANIA SZACOWANIA:

Wykonawca sporządza szacowanie:

- 1) podaje cenę netto, podatek VAT, cenę brutto, wyrażone w złotych polskich, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku,
- 2) podaje szacowany w dniach kalendarzowych czas niezbędny do wykonania ekspertyzy.

Oszacowanie powinno zawierać nazwisko i adres wykonawcy. Cena oszacowania powinna obejmować wszystkie koszty przewidywane z wykonaniem przedmiotu szacowania.

Jednocześnie oświadczamy, iż niniejsza informacja nie stanowi oferty w myśl art. 66 Kodeksu Cywilnego, jak również nie jest ogłoszeniem w rozumieniu ustawy Prawo Zamówień Publicznych. Informacja ta ma na celu wyłącznie rozpoznanie rynku.

ZAŁĄCZNIKI DOTYCZĄCE ZAPYTANIA

- Załącznik nr 1 – Formularz odpowiedzi.